ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

Представка број 57776/16

Ружа МЛАДЕНОВИЋ
против Србије

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора 13. маја 2025. године у саставу:

Darian Pavli*, председник*,

Úna Ní Raifeartaigh,

Mateja Đurović*, судије*,

и Olga Chernishova, *заменица секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку (број 57776/16) против Републике Србије коју је 17. септембра 2016. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”), Суду поднела држављанка Србије, госпођа Ружа Младеновић (у даљем тексту: „подноситељка”), рођена 1946. године и која живи у Београду, а коју је заступала госпођа В. Кочић Митачек, адвокатица из Београда;

одлуку да се о представци обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”), коју је заступала њена заступница, госпођа З. Јадријевић Младар;

Запажања страна у спору;

Након већања, одлучује како следи:

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

А. Грађевинска дозвола

1. На неутврђени датум, приватни инвеститори су поднели захтев за издавање грађевинске дозволе у вези са парцелом у близини куће подноситељке. Према наводима Владе, подноситељка је 15. јануара 2008. године затражила увид у релевантни спис предмета. Она није пружила било какве поднеске, нити је тражила да се укључи у поступак као заинтересована страна.

2. Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове (у даљем тексту: „Секретаријат”) је 7. фебруара 2008. године издао грађевинску дозволу инвеститорима.

3. Подноситељка је 22. јула 2008. године оспорила одлуку Секретаријата од 7. фебруара 2008. године. Њена жалба је 7. августа 2008. године одбачена на основу тога што је била неблаговремено поднесена. Према наводима Владе, Секретаријат није био у могућности да ту одлуку достави на адресу подноситељке, те ју је објавио на својој огласној табли.

4. Подноситељка се 2009. године жалила Управном суду због пропуста Секретаријата да размотри њену жалбу на одлуку од 7. фебруара 2008. године.

5. Управни суд је 23. јула 2011. године пресудио у корист подноситељке, наложивши Министарству животне средине, рударства и просторног планирања да испита њену жалбу.

6. Дана 1. новембра 2011. године, Секретаријат је поново одбацио жалбу подноситељке на основу тога што је била неблаговремено поднесена. Подноситељка је уложила жалбу на ову одлуку.

7. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је 2. децембра 2014. године наложило Секретаријату да испита жалбу подноситељке.

8. У одговору на додатни упит у вези са жалбом подноситељке, она је објаснила да је њену жалбу потребно тумачити као предлог за понављање поступка.

9. Секретаријат је одржао расправу 28. маја 2015. године. Подноситељка и њен адвокат су били присутни и пружили су своје поднеске.

10. Секретаријат је 25. марта 2016. године одбио да понови поступак. Подноситељка је уложила жалбу на ову одлуку.

11. На неутврђени датум, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је поништило одлуку од 25. марта 2016. године и вратило предмет Секретаријату на поновно разматрање. Према наводима Владе, поступак је још увек у току.

B. Надзор над пројектом изградње од стране надлежних органа

12. Као одговор на притужбе подноситељке, грађевински инспектор је 8. и 11. августа 2008. године извршио преглед документације у вези са грађевинским пројектом и посетио градилиште. Инспектор није утврдио било какве прекршаје или неправилности.

13. Након накнадних инспекцијских надзора, инспектор је 5. и 8. децембра 2008. године наложио инвеститорима и извођачу да обуставе радове на пројекту до издавања нове грађевинске дозволе, с обзиром на утврђене неправилности.

14. Инвеститори су 26. децембра 2008. године пристали на захтеве подноситељке у вези са висином безбедносне ограде и скеле на локацији.

15. Инспектор је 13. фебруара 2009. године констатовао да инвеститори нису испоштовали његову ранију одлуку, и наложио рушење делова објекта који су подигнути супротно грађевинској дозволи.

16. Секретаријат за имовинско-правне послове и грађевинску инспекцију је 24. фебруара 2009. године наложио извршење решења од 13. фебруара 2009. године. Инвеститори су се обратили Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

17. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је 1. септембра 2016. године поништило решење од 24. фебруара 2009. и вратило предмет Секретаријату за имовинско-правне послове и грађевинску инспекцију на поновно одлучивање.

18. Грађевински инспектор је 21. септембра 2016. године посетио градилиште. Позивајући се на издавање нове грађевинске дозволе и чињеницу да је зграда функционално отворена (видети ст. 19–21. у наставку), она је обуставила поступак.

C. Постфактум одобрење грађевинског пројекта

19. Инвеститори су 5. марта 2010. године поднели захтев за одобрење дела грађевинског пројекта који није био у складу са првобитном грађевинском дозволом. Према наводима Владе, подноситељка није поднела захтев за учешће у поступку.

20. Секретаријат за послове озакоњења објеката је 26. јула 2011. године издао нову (измењену) грађевинску дозволу.

21. Секретаријат за послове озакоњења објеката је 16. новембра 2011. године одобрио коришћење зграде.

22. Подноситељка је 26. јула 2011. године поднела уставну жалбу против овог решења.

23. Уставни суд је 3. марта 2016. године одбацио уставни жалбу подноситељке јер није исцрпела постојећа правна средства пре него што је предметну уставну жалбу поднела Уставном суду. Конкретно, на подноситељки је било да се жали Министарству животне средине и просторног планирања на одлуку од 26. јула 2011. године.

D. Парнични поступак против инвеститора

24. Подноситељка је 22. јуна 2012. године покренула парнични поступак против инвеститора, наводећи да су грађевински радови на парцели поред њене имовине довели до оштећења њене куће.

25. Први општински суд у Београду је 28. фебруара 2020. године одбио тужбени захтев подноситељке за накнаду штете као неоснован.

26. Апелациони суд у Београду је 2. децембра 2020. године потврдио део пресуде од 28. фебруара 2020. године у вези са накнадом штете коју је тражила подноситељка, поништио део пресуде у вези са накнадом трошкова ангажовања вештака и вратио предмет на поновно суђење. Наведени поступак је још увек у току.

27. Према речима подноситељке, она је поднела захтев за преиспитивање пресуда у њеном случају. Поступак пред Врховним касационим судом је још увек у току.

E. Притужбе

28. Подноситељка се притуживала на основу члана 6. Конвенције да није могла да исходује заштиту својих права од стране државе. Њене бројне притужбе су биле безуспешне. Одлуке које су донели државни органи биле су контрадикторне и недоследне.

29. Позивајући се на члан 8. Конвенције и члан 1. Протокола број 1. уз Конвенцију, подноситељка се притуживала да су радње и пропусти државних органа довели до оштећења њене имовине и умањења њене вредности. Стамбена зграда је незаконито изграђена три метра од њене куће, блокирајући дневну светлост и поглед, а њену породицу лишава сваког вида приватности. На крају, она се позвала на повреду члана 13. Конвенције.

ОЦЕНА СУДА

A. Прелиминарни приговор Владе

30. Влада је предложила да Суд одбаци представку као злоупотребу права на индивидуалну представку јер подноситељка није обавестила Суд о поступку који је покренула против приватних инвеститора.

31. Подноситељка је тврдила да поступа у доброј вери.

32. Суд не сматра потребним да разматра приговор који је изнела Влада у вези са злоупотребом права на индивидуалну представку, јер је представка у сваком случају недопуштена из следећих разлога.

B. Притужба на основу члана 6. Конвенције

33. Влада је навела да притужбе према члану 6. Конвенције треба одбацити јер подноситељка није исцрпела делотворне домаће правне лекове.

34. Подноситељка је остала при својим притужбама. Она је навела да није била у могућности да ефективно брани своја права због честе реорганизације регулаторних агенција задужених за надзор урбане изградње, као и услед превелике сложености и нејасноће важећих домаћих прописа.

35. Суд не може прихватити аргументе подноситељке јер исти нису поткрепљени. Он даље узима у обзир налазе Уставног суда (видети став 23 горе) да подноситељка није на одговарајући начин исцрпела домаће правне лекове у погледу оспоравања издавања нове грађевинске дозволе инвеститорима. Такође прихвата да је, у мери у којој се подноситељка позивала на поступак који је покренула ради оспоравања првобитне грађевинске дозволе, а који је још увек био у току пред домаћим органима (видети став 11 горе), притужбу потребно одбацити јер подноситељка није покренула то питање пред Уставним судом (видети *Вучковић и др. против Србије* (прелиминарни приговор) [ВВ], брпј 17153/11 и 29 др, став 72, од 25. марта 2014. године).

36. Сходно томе, Суд сматра да је овај део представке потребно одбацити на основу члана 35. ст. 1. и 4. Конвенције услед неисцрпљивања домаћих правних средстава. Приговор Владе је стога прихваћен.

C. Притужбе на основу члана 8. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију

37. По мишљењу Владе, притужбе на основу члана 8. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију треба да буду одбачене од стране Суда као очигледно неосноване.

38. Подноситељка је остала при својим притужбама.

1. Члан 8. Конвенције

39. Општа начела у погледу примене члана 8. Конвенције су добро утврђена у судској пракси Суда (видети, међу многим другим изворима, *Moreno Gómez против Шпаније*, број 4143/02, ст. 53–56, ЕСЉП 2004-X). Суд такође понавља да, да би се применио члан 8. Конвенције, повреда на коју се притужује мора да достигне ниво озбиљности који доводи до значајног нарушавања способности подноситељке да ужива у свом дому или приватном или породичном животу (видети *Denisov против Украјине* [ВВ], број 76639/11, став 11. и ст. 116–17, од 25. септембра 2018. године). Подноситељка мора да приложи убедљиве доказе који показују да је праг озбиљности достигнут (*ibid*., став 114.).

40. Након што је испитао достављену документацију, Суд не може закључити да му је подноситељка пружила убедљиве доказе који показују да је испуњен захтевани минимални праг озбиљности. Она у пракси није показала да су наводни ограничен приступ дневној светлости и/или недостатак приватности и ометани поглед који су последица близине новоизграђене стамбене зграде у довољној мери негативно утицали на њено уживање у погодностима њеног дома и на квалитет њеног приватног и породичног живота. Она такође није доказала да је такво стање на било који начин утицало на њено физичко или ментално здравље. Сама чињеница да је у одређеном тренутку утврђено да је изградња коју су извели приватни инвеститори била незаконита није довољна за тврдњу да је дошло до повреде права подноситељке према члану 8. (упоредити са *Cherkun против Украјине* (одл.), број 59184/09, став 77, од 12. марта 2019. године). Инвеститори су успешно аплицирали за издавање нове грађевинске дозволе, док је њихов пројекат накнадно одобрен и потврђен од стране надлежних органа. Подноситељка представке је могла да оспори одлуке надлежних органа уколико је да је то неопходно.

41. Сходно томе, ова притужба се мора сматрати очигледно неоснованом, те се мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3(a) и 4. Конвенције.

2. Члан 1. Протокола број 1 уз Конвенцију

42. Горе наведени налази су такође релевантни када је у питању притужба према члану 1 Протокола број 1. уз Конвенцију. Подноситељка није доставила било какве доказе који показују да је било какво чињење или пропуст органа власти довело до оштећења њене имовине. Напротив, приликом испитивања тужби које је подноситељка покренула против приватних инвеститора, домаћи судови су утврдили да су њени захтеви у овом погледу неосновани (видети ст. 24–27. горе). Након што је размотрио приложену документацију, Суд не налази разлог да одступи од тих налаза. Нити је аргумент подноситељке, да је изградња на суседној парцели утицала на вредност њене имовине, био поткрепљен било каквим доказима (упоредити са *Ivan Atanasov против Бугарске*, број 12853/03, став 83, од 2. децембра 2010. године).

43. Сходно томе, ова притужба је очигледно неоснована, те се мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3(a) и 4. Конвенције.

D. Притужба на основу члана 13. Конвенције

44. У мери у којој се подноситељка позивала на члан 13. Конвенције, у одсуству доказиве тврдње према материјалним одредбама Конвенције (видети *Maurice против Француске* [ВВ], број 11810/03, став 106, ЕСЉП 2005-IX), Суд сматра да је ова притужба очигледно неоснована, те се мора одбацити на основу члана 35. ст. 3(a) и 4. Конвенције).

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

Проглашава представку недопуштеном.

Састављено на енглеском језику и прослеђено у писаном облику 5. јуна 2025. године.

Olga Chernishova	Darian Pavli
Заменица Секретара	Председник